

Tudományos szövegalkotás

4. A vesszők használata. A források fajtái, forrásgyűjtés.

2023. 10. 10.

Biró Tamás, OR-ZSE

A vevők használata

Javítsuk ki!

*(óvodai Facebook-csoport,
2020. szeptember)*

Kedves Szülők!

Az előző hét tapasztalatait szeretném megosztani önökkel, és kicsit segíteni, hogy ebben a járványos időszakban is tájékoztatást kapjanak a csoport életéről.

Előző hét még mindig az új kiscsoportosok beszoktatása jegyében telt el. Szinte minden kicsi probléma mentesen kezdi megszokni az óvodai élet napirendjét szokás-szabályrendjét és ismerkedik a csoport életével, társaikkal. Igyekeztünk, minimálisra csökkenteni mind a szülőknek mind a gyerekeknek az elválással járó nehézségeket. A kicsinyeink egész nap tevékenyek, szívesen játszanak az udvari játékokkal és kezdik elsajátítani az udvari élet szabályait. A középső és

Helyezzék ki az írásjeleket

a zsidó újév neve ros hasana szó szerint az év feje vagy az év kezdete a zsidó év kora ősszel az őszi napéjegyenlőség környékén kezdődik ros hasana ünnepe két napos az ünnep egyik szimbóluma a sófár amely legtöbbször kosszarvból készül és az ünnepi liturgia során fújják meg hangja a bűnbánatra szólít fel a kép forrása

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1b/Liten_askenasisk_sjofar_5380.jpg/220px-Liten_askenasisk_sjofar_5380.jpg

Helyezzék ki az írásjeleket

A zsidó újév neve ros hasana. Szó szerint „az év feje” vagy „az év kezdete”. A zsidó év kora ősszel, az őszi nap-éj egyenlőség környékén kezdődik. Ros hasana ünnepe két napos, az ünnep egyik szimbóluma a sófár, amely legtöbbször kosszarvból készül, és az ünnepi liturgia során fújják meg. Hangja a bűnbánatra szólít fel. A kép forrása:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1b/Liten_askenasisk_sjofar_5380.jpg/220px-Liten_askenasisk_sjofar_5380.jpg

Mi egy mondat optimális hossza? Túl rövid, túl hosszú?

A vesszők használata

- Minden tagmondatot vessző (ha nem pont, pontosvessző...) zár le:

A gyerek akit az anyja megpuszilt jól viselkedett mert érezte anyja szeretetét

---

- Tagmondaton belül az egyforma mondatrészek között:

Reggel délelőtt 9-kor az apa az anyja és a két kisgyermek elindul otthonról

- kivéve, ha „és” vagy „vagy” köti össze a mondatrészeket,
- de „illetve”, „valamint” és egyéb kötőszavak előtt van vessző.

Tagmondat vagy halmazott mondatrész?

- (1) *Egész éjjel táncoltam, és szórakoztam a pincérekkel.*
- (2) *Egész éjjel táncoltam és szórakoztam a pincérekkel.*

Mi a különbség a két mondat között?

Tagmondat vagy halmazott mondatrész?

(1) Egész éjjel táncoltam, és szórakoztam a pincérekkel.

A red vertical line is placed between the comma and the word 'és'. Two green curved arrows are positioned below the text: one under 'Egész éjjel táncoltam' and another under 'szórakoztam a pincérekkel', indicating that each part is a complete clause.

(2) Egész éjjel táncoltam és szórakoztam a pincérekkel.

A single green curved arrow is positioned below the entire sentence, indicating that the whole sentence is a single clause.

Mi a különbség a két mondat között?

Tagmondat vagy halmazozott mondatrész?

Egy vagy két tagmondat?

- AKh12 244§:

„Az összetett mondatok tagmondatait általában vesszővel választjuk el egymástól. (...)

Az írásjelhasználat azonban – a tartalomtól függően – változhat:

Egész éjjel táncoltam, és szórakoztam a pincérekkel
(a táncolás nem a pincérekkel történt), de:

Egész éjjel táncoltam és szórakoztam a pincérekkel
(a táncolás is a pincérekkel történt).”

<http://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12>

Tagmondat vagy halmazozott mondatrész?

1. Anna Béla és Józsi elmentek moziba.
2. Anna Béla és Józsi elmentek moziba koncertre és színházba.
3. Anna Béla és Józsi elmentek moziba és megnézték egy filmet.
4. Anna Béla és Józsi megnézték kielemezték és megvitattak egy filmet.

Tagmondat vagy halmazozott mondatrész?

*Nem ugyanaz a tagmondat,
ha más állítmányhoz más
mondatrészek kapcsolódnak.*

1. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba.
2. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba , koncertre és színházba.
3. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba , és megnézték egy filmet.
4. Anna , Béla és Józsi megnézték , kielemezték és megvitattak egy filmet.

Tagmondat vagy halmozott mondatrész?

*Nem ugyanaz a tagmondat,
ha más állítmányhoz más
mondatrészek kapcsolódnak.*

❑ Két tagmondat esetén az egyikben szereplő mondatrész kimaradhat a másiktól.

❑ Az ismétlődő alanyt nem ismételjük meg a másodikban:

Jónás nem ment Ninivébe , hanem felszállt egy hajóra.

*Jónás nem ment Ninivébe , hanem **[Jónás]** felszállt egy hajóra.*

❑ Más mondatrész(ek) megismétlését is megspórolhatjuk:

Tegnap Jancsi sepert fel , ma pedig Juliska.

*Tegnap Jancsi sepert fel , ma pedig Juliska **[sepert fel]**.*

Tagmondat vagy halmazozott mondatrész?

1. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba.
2. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba és színházba.
3. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba , és megnézték egy filmet.
4. Anna , Béla és Józsi kielemezték és megvitattak egy filmet.
5. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba és színházba is másnap.
6. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba és a színházba is benéztek.

Tagmondat vagy halmazozott mondatrész?

1. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba.
2. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba és színházba.
3. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba , és megnézték egy filmet.
4. Anna , Béla és Józsi kielemezték és megvitattak egy filmet.
5. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba , és színházba is másnap.
6. Anna , Béla és Józsi elmentek moziba , és a színházba is benéztek.

Vesszőhasználat

Figyelem!

Hétfőn délután (15 óra körül) a nagy rollertárolóban nem találtam a rolleremet, amit reggel oda tettem. Van rajta a kormányánál és a vázán egy-egy fehér körvignetta, rajta kicsit halványan már a nevem (██████████) és még arról lehet megismerni, hogy egy kicsit kopottas. Remélem, hogy valaki tévedésből elvitte és őrzi. A roller egy Oxelo mid 7-es kék és fekete színű. Kérem, ha bármit tudnak a rollerről jelezzék az alábbi telefonszámon vagy küldjenek egy e-mailt.

Köszönettel,

██████████ 6.a 409-es terem

Amikor túl sok a vessző

Hiba vesszőt kitenni a mondat topikja, alanya után:

(1) *A könyv, a legjobb barát.*

Amikor túl sok a vessző

Hiba vesszőt kitenni a mondat topikja, alanya után:

- (1) *A könyv, a legjobb barát.*
- (2) a. *Két harcos, fekete disznót húzott be.*
b. *Két harcos fekete disznót húzott be.*
- (3) a. *Én, én vagyok.*
b. *Én én vagyok.*

mint

- összehasonlítás: van vessző
- állapot, minőség: nincs vessző
- közbevetés: két vessző

- <https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12>
- 250. (b): Ha a **mint** szó állapotot vagy minőséget jelölő szó vagy szókapcsolat előtt áll, nem teszünk eléje vesszőt: *Bátyámat **mint tanút** (= tanúként) hallgatták ki. Petőfi **mint ember** nem hazudtolta meg a költőt. Kossuth korábban **mint meg nem alkuvó újságíró** harcolt a magyar nép jogaiért.*
- 251: A **mint** kötőszó sokszor beszédszünetekkel határolt közbevetést vezet be: *Ádám barátomat, **mint mérnököt**, a műszakiakhoz osztották be. Ádám barátomnak – **mint kiválóan képzett mérnöknek** – az átlagosnál magasabb a fizetése. Ádám barátomtól (**mint országszerte jól ismert mérnöktől**) gyakran kérnek szakvéleményt. Péter, **mint említettem**, beteg lett.*

Több(,) mint

- <https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12> 244. (c)
- A **mint** kötőszóval bevezetett hasonlítás önálló (bár sokszor hiányos) tagmondatnak számít, ezért kötőszava elé mindig vesszőt kell tenni: **Fehér lett, mint a fal.**
- A hasonlító **több, mint** szerkezetben vessző van a **mint** előtt: **Ez sokkal több, mint a tavalyi. Hat több, mint öt.** (Ilyenkor a **több** ragozható: **többet, mint ötöt** stb.)
- Nem kell azonban vesszőt tenni a **több mint** alakulatban a **mint** elé, ha a **több mint** (a **majdnem** ellentétéként) a mondanivaló tartalmának erősítésére, nem pedig összehasonlításra szolgál: **Ez több mint szemtelenség. Több mint öt évig élt külföldön.** (Ilyenkor a **több** nem ragozható, és nem állítmányi értékű.) Ugyanez érvényes a **kevesebb mint** írásmódjára is.

Több(,) mint

<https://www.nyest.hu/hirek/kevesebb-vesszo-mint-kene>

Be tudom-e rakni a volt/lesz igét a *több* után? Ha igen, akkor állítmány, és kell vessző. Hogyan működik ez a teszt?

- <https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12> 244. (c)
- A ***mint*** kötőszóval bevezetett hasonlítás önálló (bár sokszor hiányos) tagmondatnak számít, ezért kötőszava elé mindig vesszőt kell tenni: ***Fehér lett, mint a fal.***
- A hasonlító ***több, mint*** szerkezetben vessző van a ***mint*** előtt: ***Ez sokkal több, mint a tavalyi. Hat több, mint öt.*** (Ilyenkor a ***több*** ragozható: ***többet, mint ötöt*** stb.)
- Nem kell azonban vesszőt tenni a ***több mint*** alakulatban a ***mint*** elé, ha a ***több mint*** (a ***majdnem*** ellentétéként) a mondanivaló tartalmának erősítésére, nem pedig összehasonlításra szolgál: ***Ez több mint szemtelenség. Több mint öt évig élt külföldön.*** (Ilyenkor a ***több*** nem ragozható, és nem állítmányi értékű.) Ugyanez érvényes a ***kevesebb mint*** írásmódjára is.

Mintha / mint ha

- *Mintha* jelentése 'úgy tűnik, hogy'

'jelentésjel'

Az arca piros volt, mintha megsértődött volna.

- Összehasonlítás + feltétel (NB: vessző nélkül)

Szebb, ha nevet, mint ha sír.

A példamondatok
forrása: AkH 107.

Javítsuk ki

<https://www.nyest.hu/hirek/kevesebb-vesszo-mint-kene>

1. *Az öt több mint a három.*
2. *Pészah napjainak a száma kevesebb mint szukkot napjaié.*
3. *Mózes, mint az izraeliták képviselője ment el a Fáraóhoz.*
4. *Mózes, mint az izraeliták képviselője elment a Fáraóhoz.*
5. *Nyolcadikig Peti több, mint háromszor, bukott meg nyelvtanból.*
6. *A jeruzsálemi szentély, mint a kultusz központja jelenik meg a Héber Bibliában.*
7. *A jeruzsálemi szentély mint a kultusz központja fontos szerepet játszik a HB-ban.*

Az előző óráról

Lehetséges stratégiák

1. Azt írom meg, ami épp tetszik. Nem gondolkodom.
2. Rövid távon jól megírható témát választok.
Elteszem kedvenc témámat későbbre. Nem most kell megírnom az opus magnumot.
3. Elkezdek dolgozni egy hosszabb projekten: jutok, ameddig jutok.
4. Egy hosszabb projekthez végzek egy „előmunkálatot”:
reális, egy félév alatt megírható, de nem az „igazi” projektem.

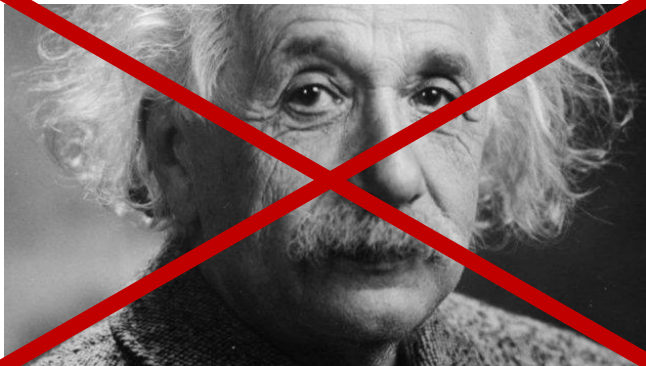
A második beadandó tapasztalatai

- Motiváció és témaválasztás:
  - Nagyon jó, ha lelkesedünk a témánk iránt.
  - De az sem baj, ha nem lelkesedünk a témánk iránt.
Van, hogy később jön meg a lelkesedés.
De a lelkesedés hiánya előny is lehet, ha objektivitásra törekszünk.
  - Ha túlságosan is lelkesedünk a témánk iránt, az veszélyes lehet.
Nehéz lesz lezárni a kutatást, elveszhetünk egy végeláthatatlan labirintusban.

Ne önmagunkat akarjuk megváltani egy-egy kutatással!

A második beadandó tapasztalatai

- A normáltudomány (vö. *Thomas Kuhn*) műveléséhez szorgalmas munka kell, nem zseniális ötlet:
  - Legyünk realisták: a rendelkezésre álló idő alatt és a rendelkezésre álló erőforrások segítségével kell valamit letennünk az asztalra.
  - Nem az első szemináriumi dolgozatunkkal kell megváltanunk a világot. Arra ott a ~~szakdolgozat~~, a ~~disszertáció~~, a teljes életmű!

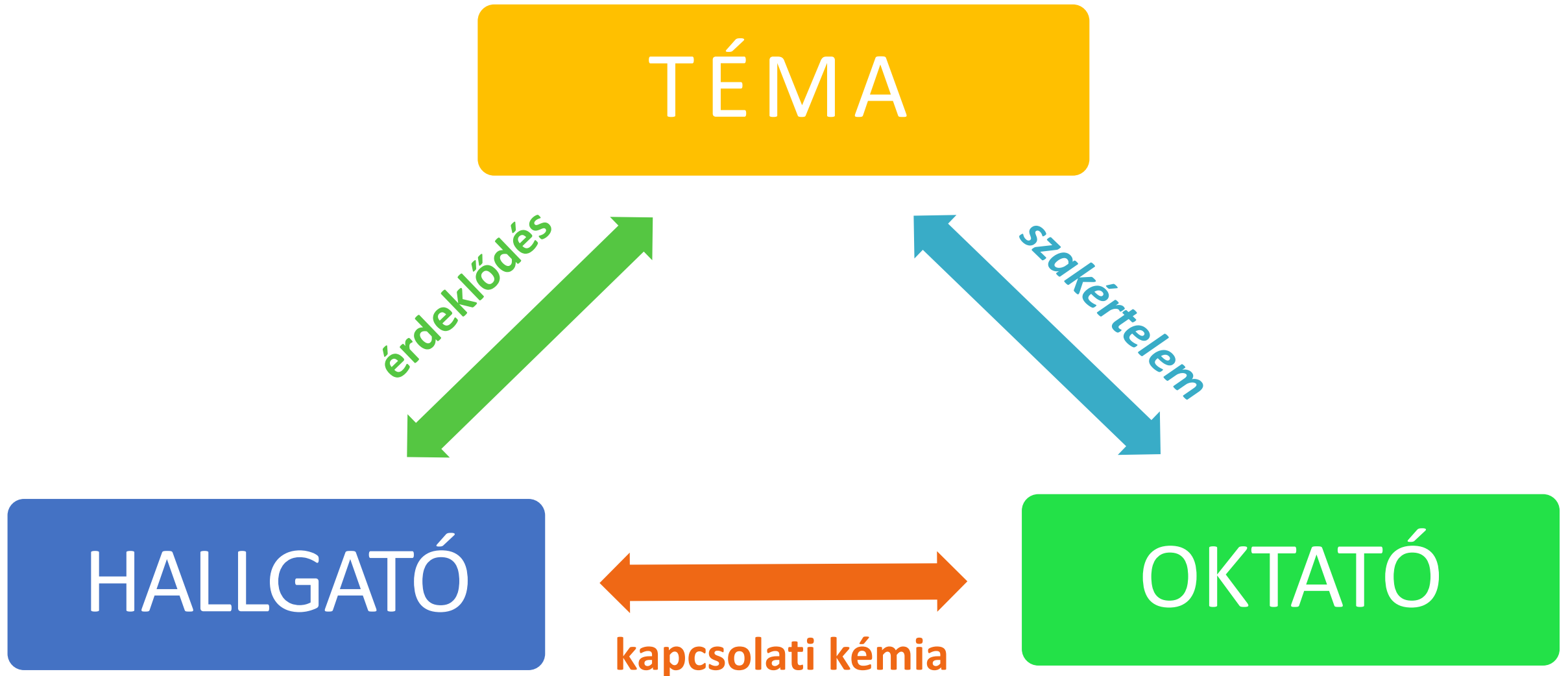
A második beadandó tapasztalatai

- A téma behatároltsága:
  - Térben és időben: szigorúan –tól / –ig.
  - A kutatási kérdés legyen jól meghatározott.
  - Széles áttekintés vagy mélyfúrás?
  - Szinte mindig: idővel leszűkül (tovább szűkül) a téma.
  - Egyes témavezetők: „vedd be még ezt is, azt is!” *(Én, B. T., ezt ellenzem.)*

Erről még sokat beszélünk a félév során!

A témaválasztás folyamata (folyt.)

A témaválasztás, témavezetés háromszöge

Érdeklődés: *tisztázzuk saját viszonyunkat a témához!*

- Valóban érdekel a téma?
- Vannak külső motivációim (is/csak)? (Például: CV-ben jól mutat.)
- Mi érdekel engem a témában?
  - Vajon a „tudományos megismerés vágya” ég bennem?
  - Vajon igazából „nem tudományosak” a motivációim (is/csak)?
    - ✓ Személyes múltbeli élmény feldolgozása
    - ✓ Meg szeretném jobbítani a világot
    - ✓ Vallási, etnikai, egyéb identitás
    - ✓ Bebizonyítom, h. a másik téved

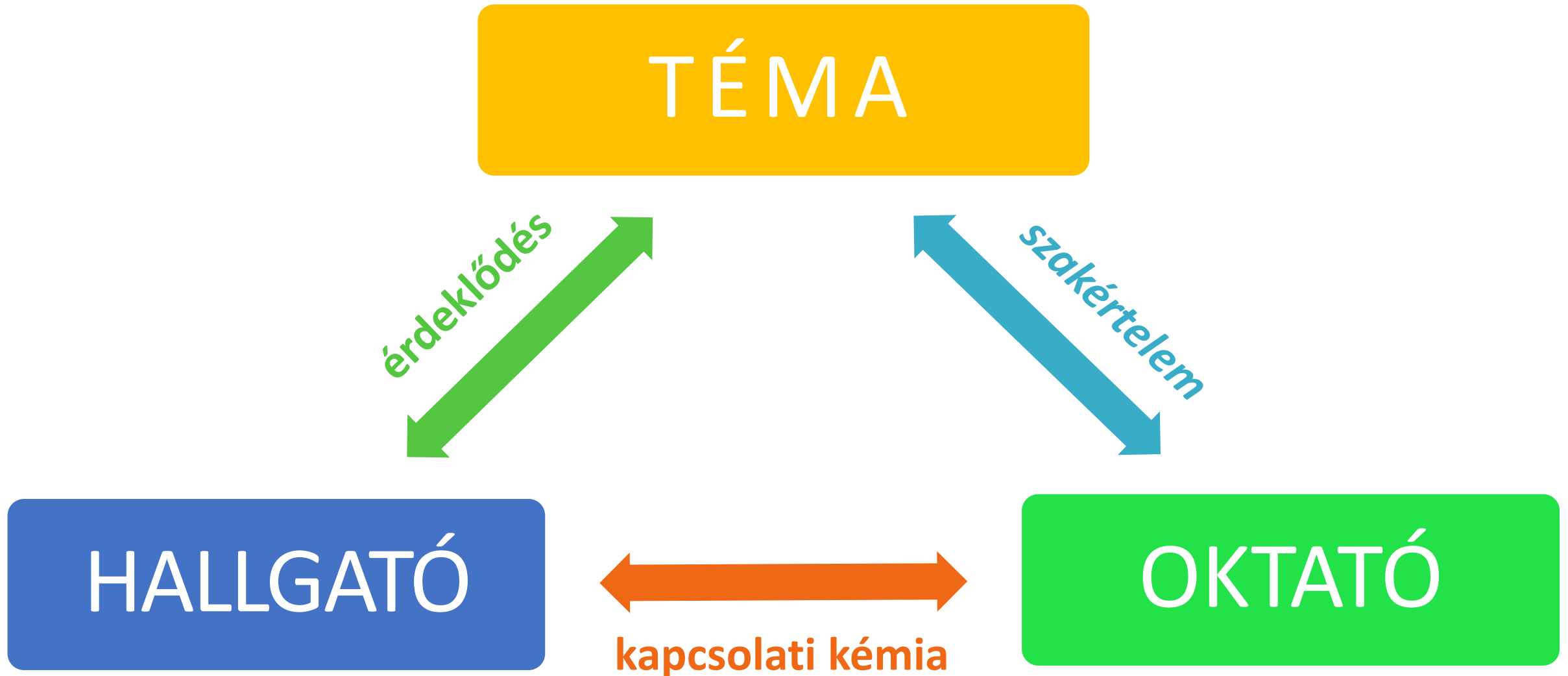
Nem baj, ha nem csak tisztán tudományosak a motivációink. De

(1) legyünk ezzel tisztában, és (2) a dolgozatban reflektáljunk rá, vagy ne látszódjék!

Érdeklődés: *tisztázzuk saját viszonyunkat a témához!*

- Mennyit tudok a témáról? [Senki nem tud MINDENT!]
  - Eleget tudok, és ezért választottam magamnak egy még nyitott kérdést, egy *hot topic*-ot, egy feltáratlan területet.
  - Alig tudok valamit, többet szeretnék megtudni a témáról.
    - ↳ Sajnos még korai kutatásról beszélni, csak projekt alapú tanulásról. Témaválasztásban a témavezető segíthet.
- Honnan érkeztem a témához?
  - A módszertan felől, az általános jelenség felől, vagy egy konkrét eset felől?

A témaválasztás, témavezetés háromszöge

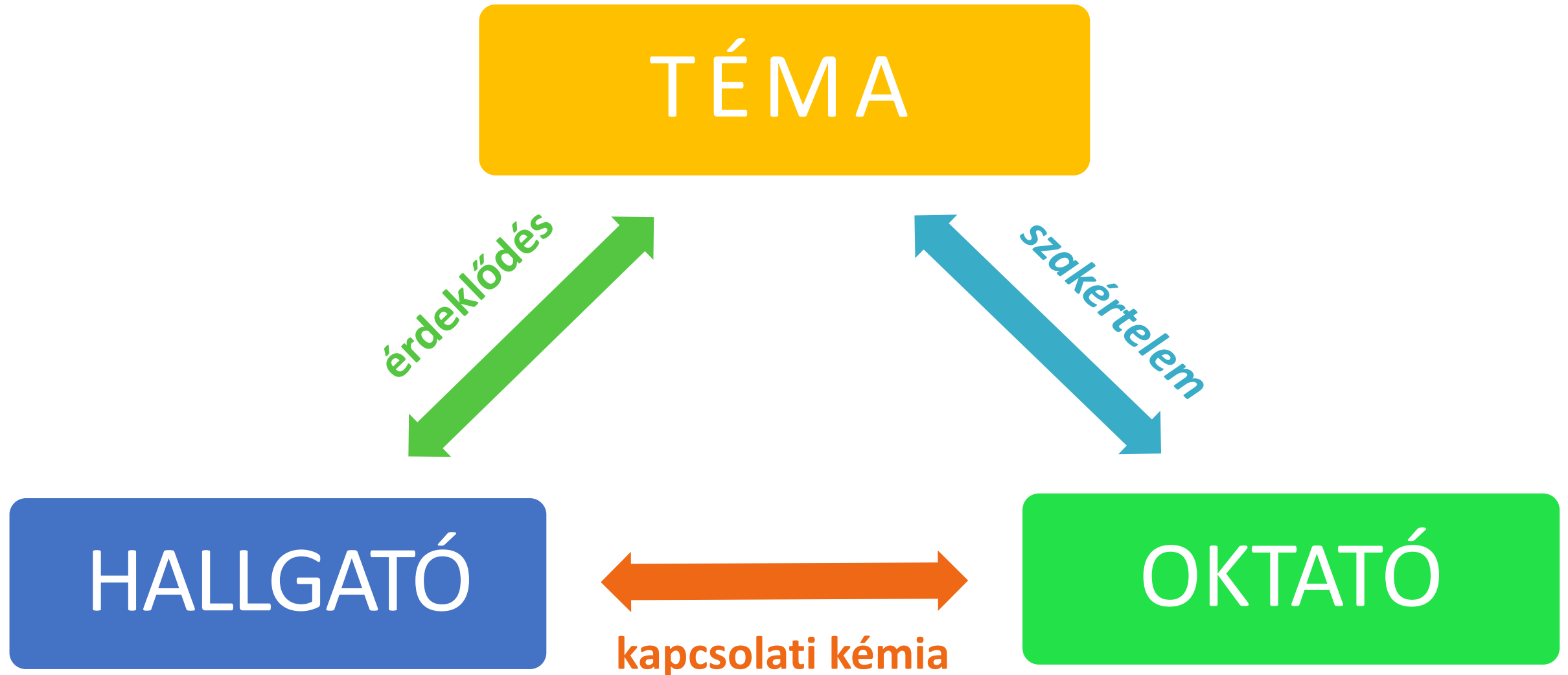

Az oktató / témavezető szakértelme

- Tárgyi tudás
- Fogalmi keret
- Szakirodalmi tájékozottság, kutatástörténet:
  - Zsákcák a múltban
  - Nyitott kérdések, *hot topics*
  - Manapság divatos megközelítések
  - ...
- Módszertan

+ Intuíció azzal kapcsolatban, hogy melyik kutatási irány lesz termékeny.

A témaválasztás, témavezetés háromszöge

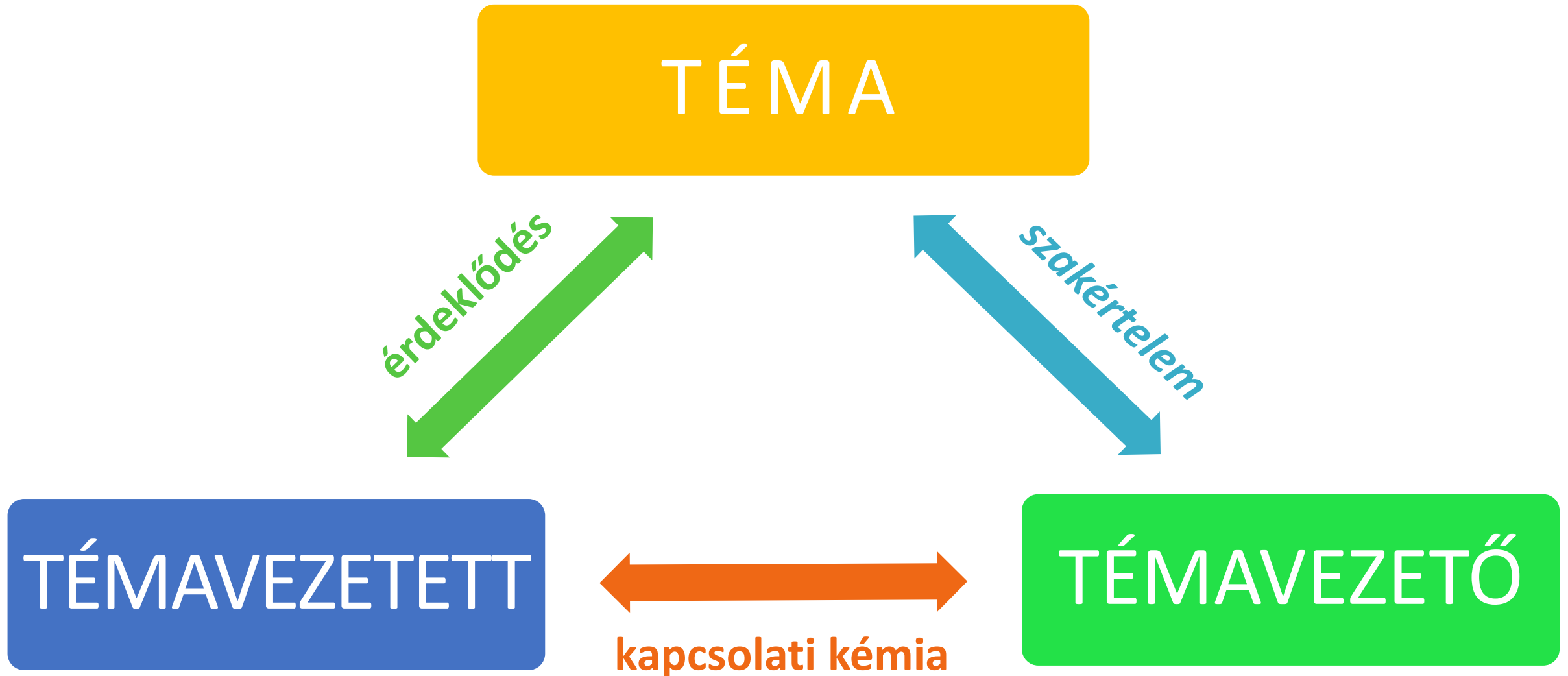
Kapcsolati kémia *a témavezető és a témavezetett között*

- Ki kereste meg a másikat?
  - Valójában kinek a témája?
  - A másik mennyire azonosul a témával?
  - Ki mennyi energiát szán a kutatásra?

- Személyiségbeli adottságok, életkori különbségek, gender viszonyok.
- Rendelkezésre álló konfliktusmegoldási technikák. Érzelmi intelligencia.
- Hatalmi távolság (*power distance*) a kultúrában.
  - Függ országtól, tudományterülettől, intézménytől, egyéntől is.

A témaválasztás, témavezetés háromszöge

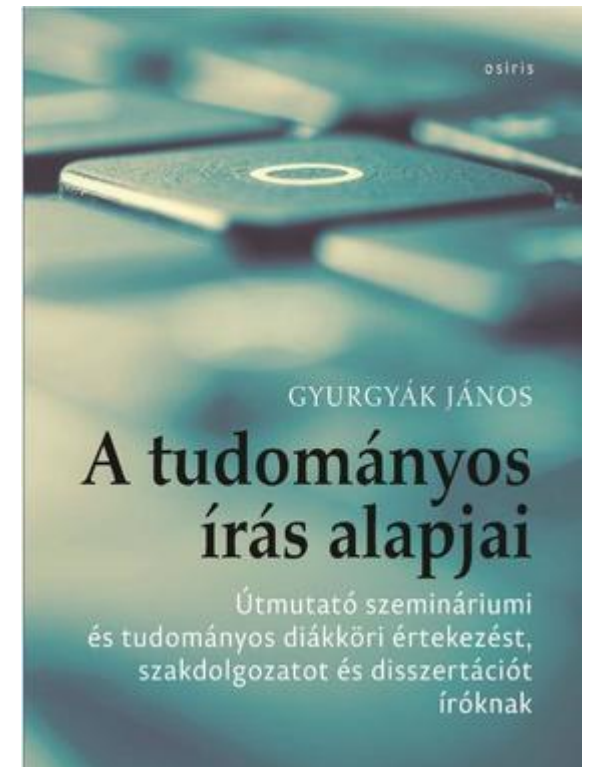

A témaválasztás folyamata

Umberto Eco négy alapszabálya:

- a téma feleljen meg a jelölt érdeklődési körének;
- a források legyenek hozzáférhetőek;
- ezek legyenek kezelhetőek;
- a kutatási módszerek feleljenek meg a jelölt felkészültségének.

Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai: Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak*, (Osiris Kiadó: Budapest, 2019, p. 21.)

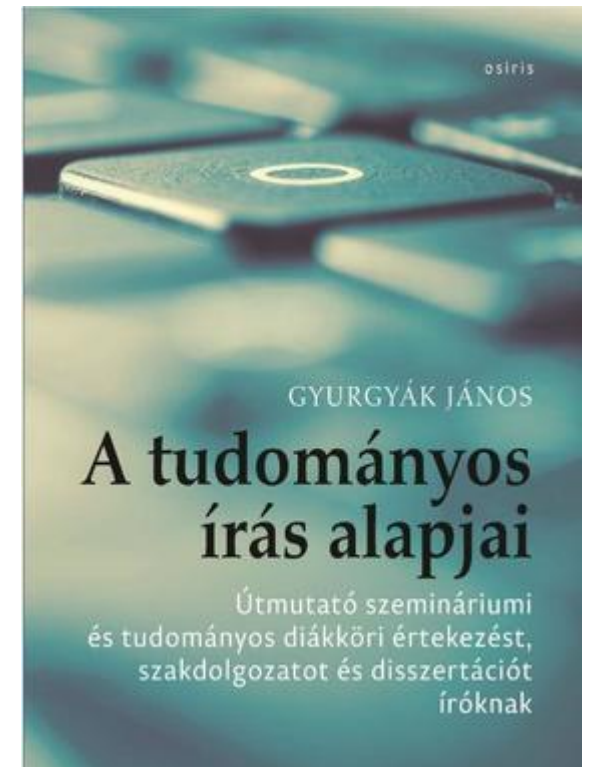
A témaválasztás folyamata

Umberto Eco négy alapszabálya:

- a téma feleljen meg a jelölt érdeklődési körének;
- a források legyenek hozzáférhetőek;
- ezek legyenek kezelhetőek;
- a kutatási módszerek feleljenek meg a jelölt felkészültségének.

Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai: Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak*, (Osiris Kiadó: Budapest, 2019, p. 21.)

A következő téma:
a források
felkutatása

A források fajtái

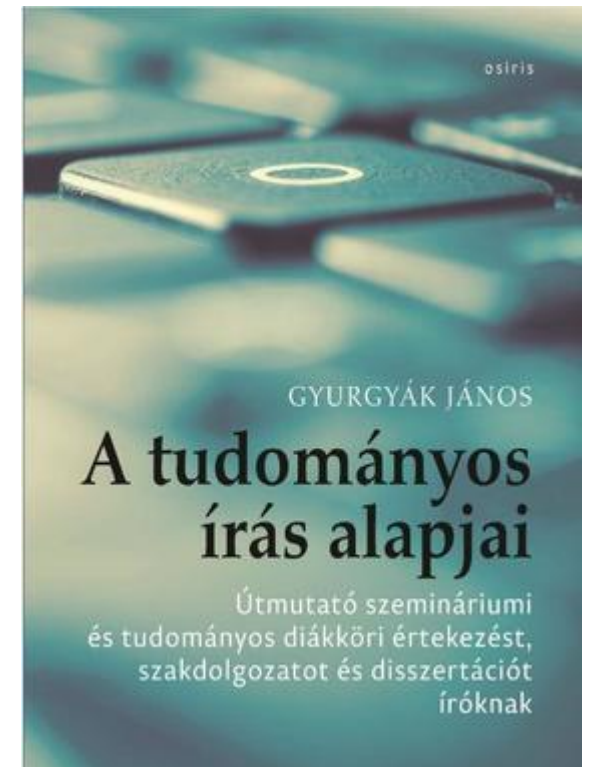
A témaválasztás folyamata

Umberto Eco négy alapszabálya:

- a téma feleljen meg a jelölt érdeklődési körének;
- a források legyenek hozzáférhetőek;
- ezek legyenek kezelhetőek;
- a kutatási módszerek feleljenek meg a jelölt felkészültségének.

Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai: Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak*, (Osiris Kiadó: Budapest, 2019, p. 21.)

A következő téma:
a források
felkutatása

Beadandó feladat a mai alkalomra

- Választottak egy témát a beadandó projektükhöz.
+ Elolvasták Gyurgyák János könyvének vonatkozó fejezetét is.
- Gyűjtsék össze, milyen források állnak a rendelkezésükre.
- Vannak-e olyan források, amelyek nem állnak a rendelkezésükre?
- Vannak-e olyan források, amelyek problémát jelenthetnek?
- Írják meg nekem egy rövid emailben a birot@or-zse.hu címre, hogy mire jutottak.
- Határidő: vasárnap (október 2.) éjfél.

(egy levél 2019-ből)

„Egy kicsit magam is tartok attól, hogy nem találok elég anyagot a projektemhez. Ha nagyon elakadnék, lesz lehetőségem módosítani a témát?”

- A témaváltás ára: kevesebb ideje marad az új témához?
- Vajon témaváltás esetén kidobja az eddigi munkáját az ablakon?
- Mindenesetre nagyon fontos előre gondolkodni!

Tiszaeszlár forrásai

A félévi dolgozatomban a tisztaeszlári perről szeretnék írni. Mi történt Solymosi Eszterrel? Ezt a kérdést közvetlen érintettek - akiknek saját életükből volt mit felidézni - visszaemlékezései alapján válaszolnám meg. Mindegyik fontos, forrásnak alkalmas kiadvány online elérhető.

Tehát fel tudom használni Bary József vizsgálóbíró emlékiratait, a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda által, Budapesten 1933 - ban kiadva. Bary a vád álláspontjait rögzítette, a vádlottak bűnösségét igyekezett erősen bizonyítani. Ezek akadályozhatták az igazság - mi az eltűnés oka? - felderítésében. Az ügy másik főszereplője, a védelmet képviselő Eötvös Károly. Összefoglalója, A nagy per mely ezer éve tart és még nincs vége címen jelent meg, a Révai Kiadónál Budapesten, 1904 - ben. Ő mindenáron a vádlottak felmentésére törekedett. Célja, a vád hiteltelenítése, cáfolása volt. Előle, egy vélt antiszemita összeesküvés takarhatta mi történt valójában. A harmadik fontos ember, Scharf Móric, a koronatanú. Emlékiratait az Egyenlőség nevű hetilapban - Emlékeim címmel - jelentek meg 1927 - ben, folytatólagosan. Igaznak nyilvánította az erőszakkal felvett jegyzőkönyvet, de csak az előzményekről ír. Ezenkívül nem tudjuk meg, miért tartott ki hamis vallomása mellett végig. Itt se derül fény a pert kirobbantó eset megoldására.

Ezek az emberek mind, jóval az események után vetették papírra memoárjukat. Vajon ezen dokumentumok mennyire tükrözik a valóságot? Ebből a szempontból fontos lehet, hogy, az elkészült írást mennyire változtatták meg a vele foglalkozók. Meg kell vizsgálni azt is milyen okból, milyen források megléte alapján idéződnek fel az események az idő távolából.

Hivatkozások

- Primer források: például bibliai, talmudi, stb. – amiről írunk.
- Szekunder források: szakirodalom – akik már korábban írtak ugyanerről.
- Hivatkozások a főszövegben (vagy lábjegyzetben szekunder források esetén).
- Bibliográfia: szekunder források (és esetleg primer források, külön).
- Forráskritika: nem minden „szentírás”, amit korábban írtak.
Óvatosan, kritikus szemmel bánunk a forrásainkkal.
Mi mire használható? Miből mi használható?

Irodalmazás hólabdamódszerrel

- A hólabda görgetése visszafelé:

találtunk egy cikket → milyen korábbi cikkekre, forrásokra hivatkozik?

Nézzük meg a cikk hivatkozásait, irodalomjegyzékét.

- A hólabda görgetése időben előre:

találtunk egy cikket → milyen későbbi cikkek hivatkoznak erre?

Nézzük meg a Google Scholar-ben vagy más adatbázisban.

- Kész bibliográfiák használata:

naprakész? pont a mi céljainkat szolgálja? annotált bibliográfia?

scholar.google.com/scholar?hl=hu&as_sdt=0%2C5&q=Biro+Tamas+"Weak+interactions"&btnG=

Google Tudós

Biro Tamas "Weak interactions"

Cikkek

Bármikor

2019 óta

2018 óta

2015 óta

Egyéni tartomány...

Rendezés relevancia szerint

Rendezés dátum szerint

[PDF] **Weak Interactions** Yiddish influence in Hungarian, Esperanto and Modern Hebrew

[T Biró](#) - On the Boundaries of Phonology and Phonetics, 2004 - academia.edu

When I arrived in Groningen, I was introduced to Tjeerd de Graaf as somebody speaking Hungarian. Then it turned out that both of us were interested in Yiddish. Furthermore, we shared the fact that we started our scientific life within physics, although, unlike Tjeerd, I have not worked as a physicist since my graduation. Nevertheless, as a second year physics student I received a research question from the late leading Hungarian physicist George Marx that was also somehow related to Tjeerd's earlier research topic, neutrino astrophysics ...

☆ Idézetek száma: 7 Kapcsolódó cikkek Mind a(z) 8 változat

Idézni szeretném

Hol idézik?

Hasonló cikkek?

Van-e szabadon hozzáférhető változat?

Írott források

Bővebben erről a témáról a következő félévben is!

- Saját könyvtáram
- Ismerősöktől kölcsön
- OR–ZSE egyetemi könyvtár
- További könyvtárak
- Online olvasható
nyomtatott könyvek
- Tankönyvek
- Monográfiák
- Lexikonok, konkordanciák, szótárak
- Cikkek, tanulmányok
szakfolyóiratban vagy
gyűjteményes kötetben
- Szakdolgozatok, disszertációk
- Kéziratok stb.

Írott források

- Saját könyvtáram
- Ismerősöktől kölcsön
- OR–ZSE egyetemi könyvtár
- További könyvtárak

- Online olvasható
nyomtatott könyvek

PRIMER

- Nem tudományos források: újságok, naplók, levelek, hiv. iratok, jegyzetek...

SZEKUNDER

- Tankönyvek
- Monográfiák
- Lexikonok, konkordanciák, szótárak
- Cikkek, tanulmányok szakfolyóiratban vagy gyűjteményes kötetben
- Szakdolgozatok, disszertációk
- Kéziratok stb.

Írott források

- Saját könyvtáram
- Ismerősöktől kölcsön
- OR–ZSE egyetemi könyvtár
- További könyvtárak

*Országos Széchényi Könyvtár (OSZK), MTA Könyvtár (MTAK) és Keleti Gyűjtemény,
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (FSZEK) és annak Központi Könyvtára,
Országgyűlési Könyvtár (OGYK), ELTE Egyetemi Könyvtár...*

- Online olvasható
nyomtatott könyvek

- Nem tudományos források: újságok,
naplók, levelek, hiv. iratok, jegyzetek...

- Tankönyvek
- Monográfiák
- Lexikonok, konkordanciák, szótárak
- Cikkek, tanulmányok

- Kéziratok stb.

Online források

Bővebben erről a témáról a következő félévben is!

- Google, Google Scholar, Google Books
- Wikipedia
- JSTOR

- Arcanum Digitális Tudástár

— használható-e?

https://index.hu/techtud/2019/09/15/arcanum_digitalizalas_szkenneles_konyvtaerak_folyoiratok_ujsagok_hungaricana/

- Online is elérhető az 1929-es Ujvári Péter-féle Magyar Zsidó Lexikon.
- *Jewish Encyclopedia* (1901–1906), *Encyclopaedia Judaica* (1972, 2003²)
- <http://www.jpress.nli.org.il> (pl. Egyenlőség)...
- academia.edu, researchgate.net

Szabadon letölthető kiadványok a magyar zsidóságról

Szerző: Kácsor Zsolt

Az MTA Kisebbségkutató Intézetének honlapján a zsidósággal kapcsolatban igen érdekes dokumentumok érhetők el: a Magyar Zsidó-Oklevéltár, a Magyar-Zsidó Szemle (1884-1948), az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat évkönyvei (1895-1948), a Vidéki Rabbikar Körlevele (1954-1955) és a Hungaria Judaica. Nem csak kutatók, történészek, de más, a téma iránt érdeklődők számára is különleges, s főként könnyen hozzáférhető adatbázis.

25 évünk: <http://www.tiki-toki.com/timeline/entry/306183/25-vnk>

April 1998

SZEMÉLYISÉGEK

Hirschberg Gábor temetése
21st November 1997

EVENT

Scheiber Sándor Tanintézet alapkö lerakása
5th April 1998

A XIV. kerület Laky Adolf u. 38-40. szám alatti telken a Mazsihisz, a Kreatív 2000 Kft és az Alba Regia Építő Vállalkozó Részvénytársaság ünnepélyesen...

IZRAEL

Izrael állam 50 éves
29th Apr 1998 - 16th May 1998

1. A BZSH, a Szochnut Magyarországi Irodája és a Zsikk emlékünnepeket rendezett Izrael Állam megalakulásának 50. évfordulóján. Az Emmánuel Emlékfánál...

EVENT

Zsinagógavatás Szarvason
15th July 1998

Zsinagógát és kulturális központot avatott Ronald S. Lauder Szarvason. Az új épület David ben Rafael, a fiatalon elhunyt izraeli népjóléti miniszter...

SZERVEZETEK

By Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár

25 ÉVÜNK

A magyarországi zsidó közösség rendszerváltást követő 25 évének története, interaktív timeline formájában. Az adatokat Volenszky Paula gyűjtötte - és gyűjti folyamatosan - ehhez kapcsoljuk a levéltárban megőrzött kisnyomtatványokat, fényképeket, médiatartalmakat. A tartalmakhoz felhasználjuk a NAVA forrásait is.

Továbbiak?

- Ha bármit találnak a félév során, osszák meg egymással... és velem is!

Egyéb források

Bővebben erről a témáról a következő félévben is!

- Múzeumi és levéltári források:
kéziratok, magán és hivatalos levelezések, hivatalos dokumentumok, kimutatások, számlák, fényképek, térképek, használati tárgyak...
  - Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár
- Digitális források:
emailek, képfájlok, hangfájlok, adatbázisok, *big data*...
born-digital források vs. digitalizált források
- Szóbeli források:
personal communication, interjúk, oral history...

A források fellelhetősége

- Könyvtár, levéltár, múzeum...
- Digitális tér: internet, intranet...
- A kutató intézménynél,
a kutató személy családjánál...
- Magánembereknél, gyűjtőknél...
- A forrást nekem kell létrehozni:
interjúk, több forrásból összeállítandó adatbázisok,
régészeti ásatások, térképészeti felmérések...

A források fellelhetősége

- Könyvtár, levéltár, múzeum...
- Digitális tér: internet, intranet...
- A kutatott intézménynél,
a kutatott személy családjánál...
- Magánembereknél, gyűjtőknél...
- A forrást nekem kell létrehozni:
interjúk, több forrásból összeállítandó adatbázisok,
régészeti ásatások, térképészeti felmérések...

*Bárki számára hozzáférhető? Mi kell
ahhoz, hogy hozzáférjek? Előfizetés,
kutatási engedély, jóindulat, baksis...?*

És az adatgyűjtés további formái...

Terepmunka

„Mindezek nem lehetnek teljesek anélkül, hogy a helyszínre ne látogatnák el, és ne kérnék helybéli segítséget és kiegészítést.”

Laboratóriumi kísérletek,
kérdőívezés, ásatás, kéziratok feldolgozása...

Nem ebben a félévben.

Ha ilyen módon fog adatokat gyűjteni, forduljon témavezetőjéhez.

Az online kérdőívezés veszélyei:

- Gyorsan, könnyen gyűjthető sok válasz – napjainkban nagyon népszerű!
- Alapos és szakszerű tervezés nélkül a kapott adatok értelmezhetetlenek maradnak, és nem kapunk választ a bennünket érdeklő kutatási kérdésre.

Személyes adatközlők és az interjúk fajtái

- Az interjúkészítésnek, az *oral history*-nak saját módszertana van.
- Az emberi emlékezet rosszabb, mint hisszük. (Önálló kutatási téma.)
- Az ember hajlamos „csak a szépre emlékezni”: egyéni narratívák.
  - ezekre a forrásokra fokozottan érvényes, hogy mindent *double-check*-oljunk!
- Egy forrás korlátozott megbízhatósága nem jelenti azt, hogy ignorálni kell. Azonban kezeljük óvatosan, és hívjuk fel erre az olvasó figyelmét!

JÖVŐ HÉTEN

Használjunk forráskritikát!

Következő alkalomra

(október 17.)

Olvasandó következő alkalomra

Az eddigiek pótlása:

(ha szükséges; ellenkező esetben olvashatnak tovább is)

- Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai*, pp. 9–74 és pp. 197–199.
- Siptár P. – Keszler B. – Tóth E., *Kis magyar helyesírás*, pp. 7–16, valamint pp. 94–113.

Beadandó feladat következő alkalomra

Gyakoroljuk a vesszőket és a többi, eddig tanult finomságot:

- Találnak a Moodle-ban egy Word fájlt.
- Javítsák ki a hibákákat. Használják a korrektúrafunkciót vagy a „változások követése” (*track changes*) funkciót.
- Pdfesítsék az eredményt (a korrektúrák vagy a változtatások látszódnak).
- Töltsék fel ezt a pdf fájlt a Moodle-ba.

Beadandó feladat a következő utáni alkalomra

- Választottak egy témát. Végiggondolták – első körben – a forrásaikat.
- Gondolják végig, hogy mit tudnak & mit akarnak & mit reális írni erről.
- Állítsák össze a tartalomjegyzéket.
- A tartalomjegyzék mindegyik pontjához írják le
  - kb. egy mondatban, hogy miről szól majd ez a rész, és
  - kb. egy mondatban, hogy milyen munkafázisokat igényel az, hogy ezt megírják.
- Töltsék fel **pdf formátumban** a Moodle-ba.

*Köszönöm a figyelmet,
vizontlátásra jövő héten!*